

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 2016

1247/2016

Laki työntekijän eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan työntekijän eläkelain (395/2006) 91 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 882/2014,

muutetaan 2 §:n 1 momentin 4 kohta, 12 §:n 3 momentti, 43 §, 65 §:n 2 momentti, 68 §:n 3 momentti, 78 §:n 1 momentti, 79 §, 80 §:n 1 momentti, 91 a §, 92 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta, 117—119 §, 123, 139, 158 ja 162 §, 175 §:n 1 momentti, 178 §, 179 §:n 3 momentti, 182 §:n 1 momentin 3—5 kohta ja 3 momentti, 183 §:n 1 momentti, 184 §:n 1 momentti, 198 §:n 1 momentin 1 kohta, 199 §, 205 §:n 1—3 momentti ja 206 §,

sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 1 momentin 4 kohta, 12 §:n 3 momentti, 65 §:n 2 momentti, 92 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta, 117 § ja 179 §:n 3 momentti laissa 69/2016, 43 § osaksi laeissa 1274/2006 ja 874/2015, 91 a § laeissa 882/2014 ja 69/2016, 118 § laissa 1274/2006, 123 § osaksi laeissa 1274/2006, 1097/2008, 354/2010 ja 69/2016, 158 § osaksi laissa 1097/2008, 175 §:n 1 momentti laissa 627/2009, 178 §, 182 §:n 3 momentti ja 184 §:n 1 momentti laissa 1427/2011, 182 §:n 1 momentin 4 kohta laissa 634/2009, 198 §:n 1 momentin 1 kohta laissa 1456/2011 ja 206 § laeissa 526/2009 ja 354/2010, sekä

lisätään 74 §:n 3 momenttiin siitä lailla 1203/2009 kumotun 4 kohdan tilalle uusi 4 kohta, ja 126 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 69/2016, uusi 5 momentti seuraavasti:

2 §

Keskeiset määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

4) *palkattomalla ajalla* aikaa, jolta työntekijälle on maksettu sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaista äitiys-, erityisäitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa tai sairauspäivärahaa, osasairauspäivärahaa tai erityishoitorahaa, tartuntatautilain (1227/2016) mukaista tartuntatautipäivärahaa, vuorotteluvapaalain (1305/2002) mukaista vuorottelukorvausta, työttömyysturvalain (1290/2002) mukaista ansioon suhteutettua päivärahaa, aikuiskoulutustuesta annetun lain (1276/2000) mukaista aikuiskoulutustukea, työeläkelakien tai Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) mukaista kuntoutusrahaa, liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (626/1991) mukaista ansionmenetykskorvausta taikka työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015), maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain (873/2015) tai sotilastapaturmalain (1211/1990) mukaista päivärahaa tai kuntoutusrahaa taikka liikennevakuutuslain (279/1959) mukaista päivärahaa;

12 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Työntekijällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen samalta ajalta, jolta hän on saanut työttömyysetuutta tai työkyvyttömyyseläkettä.

43 §

Työkyvyttömyyseläkkeen ja työuraeläkkeen maksaminen takautuvalta ajalta

Työkyvyttömyyseläkettä ei makseta ilman pätevää syytä takautuvasti pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneeltä kuudelta kuukaudelta.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti, sitä ei makseta ajalta, jolta työntekijä on saanut työeläkelakien, työtapaturma- ja ammattitautilain tai maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain mukaista kuntoutusrahaa taikka ansionmenetyskorvausta liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain perusteella.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti ja samalta ajalta on maksettu Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain mukaista muuta kuin mainitun lain 34 §:n mukaista eläkkeensaajan kuntoutusrahaa, työkyvyttömyyseläkettä maksetaan työntekijälle tältä ajalta vain kuntoutusrahan määrän ylittävä osa.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti osatyökyvyttömyyseläkkeenä tai täytenä työkyvyttömyyseläkkeenä 41 §:n 2 momentin perusteella, ja samalta ajalta on maksettu sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa, työkyvyttömyyseläkettä maksetaan tältä ajalta päivärahan määrän ylittävä osa.

Mitä 2 ja 3 momentissa säädetään, sovelletaan työuraeläkkeen maksamiseen takautuvalta ajalta.

65 §

Eläkkeen karttuminen

Eläkkeeseen eivät oikeuta työkyvyttömyyden alkamisvuoden ansiot, jos tuleva aika on työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä luettu eläkkeeseen oikeuttavaksi siten kuin 66 §:ssä säädetään.

68 §

Eläkkeen karttuminen päättyneeltä työkyvyttömyyseläkeajalta

Jos työntekijä sai tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen lisäksi muun työeläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä, päättyneen työkyvyttömyyseläkkeen tämän lain mukainen tulevan ajan ansio on sama suhteellinen osuus työntekijän saamien työkyvyttömyyseläkkeiden tulevan ajan ansioista kuin tämän lain mukaisten työansioden osuus on työeläkelakien mukaisten työansioden yhteismäärästä 76 ja 78 §:n mukaisena tarkasteluaikana.

74 §

Eläkkeeseen oikeuttavat palkattomat ajat

— — — — —
Palkattoman ajan etuuksien perusteena olevat tulot katsotaan sen kalenterivuoden ansioksi, johon etuusaika kohdentuu. Etuuksien perusteena olevat tulot oikeuttavat eläkkeeseen seuraavasti:

— — — — —
4) 65 prosenttia tartuntatautilain mukaisen tartuntatautipäivärahan perusteena olevasta palkasta siltä ajalta, jolta tartuntatautipäiväraha on maksettu työntekijälle;

78 §

Tulevan ajan eläkkeen määräytyminen alle viiden vuoden ansioiden perusteella

— — — — —
Jos työntekijällä on eläkkeeseen oikeuttavia työansioita vain työkyvyttömyyden alkamisvuonna tai sitä edeltävänä vuonna, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon myös työkyvyttömyyden alkamisvuoden ansiot sen kuukauden loppuun asti, jona työntekijä on tullut työkyvyttömäksi.

79 §

Tämän lain mukainen osuus tulevan ajan ansioista

— — — — —
Jos työntekijän eläkkeessä otetaan huomioon tuleva aika useamman eri työeläkelain perusteella, tämän lain mukainen tulevan ajan ansio on yhtä suuri osa tulevan ajan ansioiden yhteismäärästä kuin tämän lain mukaisten työansioiden osuus on työeläkelakien mukaisen työansioiden yhteismäärästä 76 tai 78 §:n mukaisena tarkasteluaikana.

80 §

Eläke entisin perustein

— — — — —
Jos työeläkelakien mukaista kuntoutusrahaa saaneelle työntekijälle myönnetään työkyvyttömyyseläke sellaisen työkyvyttömyyden perusteella, joka on alkanut ennen kuin kuntoutusrahakauden päättymisestä on kulunut kaksi vuotta, työkyvyttömyyseläke määräytyy samoin perustein kuin ensiksi myönnetty kuntoutusraha, kuitenkin ilman kuntoutusrahaan liittyvää 33 prosentin korotusta.

91 a §

Leskeneläkkeen tarkistaminen

— — — — —
Leskeneläke tarkistetaan, kun lesken olosuhteissa tapahtuu sellainen muutos, jonka takia 91 §:n 1 momentissa tarkoitettut edellytykset eivät enää täyty.

Jos leskeneläkettä ensimmäistä kertaa vähennettäessä lesken omana eläkkeenä on otettu huomioon laskennallinen työkyvyttömyyseläke tai jos leskeneläkkeen vähentäminen on tehty 91 §:n perusteella, leskeneläke tarkistetaan, kun leskelle myönnetään työeläkelakien tai niihin rinnastettavien lakien mukainen vanhuuseläke, työuraeläke tai työkyvyttömyyseläke.

Leskeneläke tarkistetaan myös, jos leskeneläkettä vähennettäessä huomioon otettu lesken saama työkyvyttömyyseläke lakkaa ja leskelle myönnetään myöhemmin muu uusi

eläke kuin osittainen varhennettu vanhuuseläke, johon ei sovelleta 80 §:n säännöksiä eläkkeen myöntämisestä entisin perustein.

Leskeneläke tarkistetaan 2 ja 3 momentissa tarkoitettusta eläkkeen alkamisesta lukien. Leskeneläkkeen vähentämisessä otetaan huomioon leskelle myönnetty eläke sekä lisäksi mainitun eläkkeen alkamista edeltäneen vuoden loppuun mennessä ansaittu eläke siitä työstä, josta leskelle ei ole myönnetty eläkettä.

92 §

Eläkkeestä vähennettävät etuudet

Tämän lain mukaisesta eläkkeestä vähennetään työntekijän saama ensisijainen etuus ja perhe-eläkkeestä ensisijaista etuutta vastaava perhe-eläke tai korvaus. Ensisijaisia etuuksia ovat:

1) työtapaturma- ja ammattitautilakiin perustuva ansionmenetykskorvaus lukuun ottamatta mainitun lain 68 §:n mukaista tapaturmaeläkettä ja ennen vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajan täyttämistä maksettavaa päivärahaa, joka perustuu mainitussa lainkohdassa tarkoitettuun vahinkotapahtumaan, sekä ansionmenetykskorvausta, josta on vähennetty mainitun lain 202 §:n 2 momentissa tarkoitettu työeläke;

2) maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilakiin perustuva ansionmenetykskorvaus lukuun ottamatta mainitun lain 58 §:n mukaista tapaturmaeläkettä ja ennen vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajan täyttämistä maksettavaa päivärahaa, joka perustuu mainitussa lainkohdassa tarkoitettuun vahinkotapahtumaan;

117 §

Eläkkeen ja kuntoutusetuuden maksaminen työnantajalle tai sairauskassalle

Jos eläkelaitos on myöntänyt työntekijälle takautuvasti työkyvyttömyyseläkkeen tai työuraeläkkeen ja työnantaja on maksanut hänelle samalta ajalta sairausajan palkkaa, eläke maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä. Vakuutuskassalaissa tarkoitettua sairauskassan maksama täydennyspäiväraha vastaa työnantajan maksamaa palkkaa, ja eläke maksetaan hakemuksesta sairauskassalle samoin kuin työnantajalle.

Jos työntekijälle on myönnetty työkyvyttömyyseläkkeen sijasta vanhuuseläke 52 §:n 3 momentissa tarkoitettulla tavalla takautuvasti alimman vanhuuseläkeiän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta ja työnantaja on maksanut hänelle samalta ajalta sairausajan palkkaa, eläke maksetaan työkyvyttömyysajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä.

Jos eläkelaitos on myöntänyt työntekijälle takautuvasti työkyvyttömyyseläkkeen, työuraeläkkeen tai 2 momentissa tarkoitettussa tilanteessa vanhuuseläkkeen ja työnantaja on maksanut hänelle samalta ajalta sairausajan palkan sijasta irtisanomisajan palkkaa, eläke maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä.

Jos työnantaja maksaa työntekijälle palkkaa samalta ajalta, jolta työntekijä saa kuntoutusrahaa tai työkyvyttömyyseläkettä ja siihen liittyvää kuntoutuskorotusta, kuntoutusraha tai työkyvyttömyyseläke siihen liittyvine kuntoutuskorotuksineen maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä.

Jos eläkelaitos on myöntänyt työntekijälle takautuvasti eläkkeen samalle ajalle, jolta työnantaja on maksanut työntekijälle palkkaa tai sitä vastaavaa korvausta ajalta, jolloin työntekijä on tartuntataudin leviämisen estämiseksi määrätty olemaan poissa ansiotyöstään, eristettäväksi tai karanteeniin, eläke maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan tai vastaavan korvauksen määräisenä. Va-

kuutuslaskussa tarkoitetun sairauskassan maksama täydennyspäiväraha vastaa työnantajan maksamaa palkkaa, ja eläke maksetaan hakemuksesta sairauskassalle samoin kuin työnantajalle.

Eläkettä, kuntoutusrahaa tai kuntoutuskorotusta ei makseta työnantajalle eikä sairauskassalle siltä osin kuin se on 118 §:n perusteella maksettava sairausvakuutusrahastolle eikä silloin, kun työnantaja tai sairauskassa on saanut korvauksen maksamastaan palkasta muun lain mukaan.

Mitä 2 momentissa säädetään takautuvan vanhuuseläkkeen maksamisesta työnantajalle samalta ajalta maksetun sairausajan palkan korvaamiseksi, sovelletaan myös, jos työntekijälle myönnetään työuraeläkkeen sijasta vanhuuseläke 53 i §:ssä tarkoitetulla tavalla.

118 §

Eläkkeen ja kuntoutusrahan maksaminen sairausvakuutusrahastolle

Jos työntekijälle on maksettu sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa tai tartuntatautilain mukaista tartuntatautipäivärahaa samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään vanhuuseläke, vanhuuseläke maksetaan sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua sairauspäivärahaa, osasairauspäivärahaa tai tartuntatautipäivärahaa.

Jos täysi työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti 41 §:n 1 momentissa tarkoitettua ensisijaisuusajan jälkeen ja samalta ajalta on maksettu sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa, työkyvyttömyyseläke maksetaan sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa.

Jos kuntoutusraha tai -korotus myönnetään takautuvasti samalle ajalle, jolta työntekijälle on maksettu sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa tai tartuntatautilain mukaista tartuntatautipäivärahaa, kuntoutusraha ja kuntoutuskorotus maksetaan sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin ne vastaavat määrältään samalta ajalta maksettua sairauspäivärahaa, osasairauspäivärahaa tai tartuntatautipäivärahaa.

Jos työuraeläke myönnetään takautuvasti samalle ajalle, jolta työntekijälle on maksettu sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa, työuraeläke maksetaan sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa.

119 §

Eläkkeen maksaminen Kansaneläkelaitokselle, sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle tai kunnalle

Jos työntekijä on saanut toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) 23 §:ssä tarkoitettua toimeentulotukea ennakkona, eläkelaitoksen on maksettava samalta ajalta takautuvasti myönnettävä eläke siltä osin kuin se vastaa määrältään maksettua toimeentulotuen ennakkoa Kansaneläkelaitokselle tai sosiaalihuoltolain (710/1982) 6 §:n 1 momentissa tarkoitettulle toimielimelle tämän vaatimuksesta.

Jos kunta tai kuntayhtymä on järjestänyt eläkkeeseen oikeutetulle laitoshoidon tai -huoltoa tai perhehoitoa, eläkelaitoksen on kunnan tai kuntayhtymän vaatimuksesta maksettava eläke laitoshoidon, -huollon tai perhehoidon ajalta kunnalle tai kuntayhtymälle käytettäväksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksusta annetun lain (734/1992) 14 §:ssä tarkoitettulla tavalla.

Eläkkeen maksamisjärjestys

Jos eläke on maksettava muulle kuin eläkkeensaajalle itselleen tämän tai muun lain perusteella, ja kahdella tai useammalla viranomaisella, kunnalla, laitoksella tai toimielimellä taikka muulla taholla on oikeus siihen, eläke maksetaan seuraavassa järjestyksessä:

- 1) sairausvakuutusrahastolle 118 §:n mukaan;
- 2) eläkelaitokselle yrittäjän eläkelain 120 §:n 1 momentin mukaan tai Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle maatalousyrittäjän eläkelain 28 §:n mukaan maksamattomina vakuutusmaksuina;
- 3) eläkelaitokselle aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintänä 126 §:n mukaan;
- 4) työnantajalle tai sairauskassalle 117 §:n mukaan;
- 5) työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle 120 §:n 4 momentin mukaan;
- 6) Kansaneläkelaitokselle 120 §:n 1 tai 2 momentin mukaan;
- 7) Kansaneläkelaitokselle 119 §:n 1 momentin mukaan;
- 8) sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle 119 §:n 1 momentin mukaan;
- 9) kunnalle tai kuntayhtymälle 119 §:n 2 momentin mukaan;
- 10) Kansaneläkelaitokselle 120 §:n 5 momentin mukaan;
- 11) EU- tai ETA-maan laitokselle eläkkeen aiheeton maksu EU:n sosiaaliturvan täytäntöönpanoasetuksen 72 artiklan 2 kohdan mukaan;
- 12) ulosottoviranomaiselle ulosottokaaren (705/2007) 4 luvun 2 §:n mukaan;
- 13) EU- tai ETA-maan laitokselle muun etuuden kuin eläkkeen aiheeton maksu EU:n sosiaaliturvan täytäntöönpanoasetuksen 72 artiklan 1 ja 3 kohdan mukaan;
- 14) sosiaaliturvasopimusten mukaisille sosiaaliturvasopimusmaiden laitoksille eläkkeen tai muun etuuden aiheeton maksu sosiaaliturvasopimuksen määräysten mukaan;
- 15) sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle 122 §:n mukaan.

Aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintä

— — — — —

Jos eläkelaitos on maksanut eläkkeensaajan rahalaitoksessa olevalle tilille aiheettomasti eläkkeen tai muun etuuden, joka kohdistuu eläkkeensaajan kuolinkuukauden jälkeeseen aikaan, on eläkelaitoksella oikeus saada suoritus rahalaitokselta takaisin ilman kuolinpesän suostumusta ja takaisinperintäpäätöstä.

Lainvoimaisen päätöksen oikaisu uuden selvityksen perusteella

Jos asiassa ilmenee uutta selvitystä sen jälkeen, kun eläkelaitoksen tai Eläketurvakeskuksen tekemä päätös on tullut lainvoimaiseksi, asia on tutkittava uudelleen. Eläkelaitos voi tällöin myöntää evätyn eläkkeen tai tarkistaa jo myönnetyn eläkkeen aikaisempaa suuremmaksi. Eläketurvakeskus voi vastaavasti ratkaista sen päätettäväksi säädetyn asian asianosaisen eduksi. Myös työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunta ja vakuutusosikeus voivat menetellä samoin muutoksenhakuasiaa käsitellessään. Tällaiseen päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 128—130 §:ssä säädetään.

Työeläkevakuutusmaksun vanhentuminen

Eläkelaitoksen on määrättävä tähän lakiin perustuva työeläkevakuutusmaksu vakuutusehtojen tai sääntöjen mukaisen lopullisen työeläkevakuutusmaksun eräpäivän ja viiden sitä seuraavan kalenterivuoden aikana. Jos kyseessä on 147 §:ssä tarkoitetulla tavalla eläketurvan järjestänyt tilapäinen työnantaja, eläkelaitoksen on määrättävä tähän lakiin perustuva työeläkevakuutusmaksu palkanmaksuvuotta seuraavan toisen kalenterivuoden alusta määräytyvän viiden kalenterivuoden aikana.

Aiheettomasti maksetun työeläkevakuutusmaksun ja työntekijän työeläkevakuutusmaksun palautuksen vanhentuminen

Aiheettomasti maksetun työeläkevakuutusmaksun palautus vanhentuu viiden vuoden kuluttua vakuutusehtojen tai sääntöjen mukaista lopullista eräpäivää seuraavan vuoden alusta tai, jos kyseessä on 147 §:ssä tarkoitetulla tavalla eläketurvan järjestänyt tilapäinen työnantaja, viiden vuoden kuluttua palkanmaksuvuotta seuraavan toisen kalenterivuoden alusta, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu.

Työntekijältä aiheettomasti pidätetyn työntekijän työeläkevakuutusmaksun palautus vanhentuu viiden vuoden kuluttua työeläkevakuutusmaksun pidätyspäivää seuraavan vuoden alusta, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu.

Vanhentumisen katkeamisesta säädetään velan vanhentumisesta annetun lain 10 ja 11 §:ssä. Vanhentumisajan katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika. Viiden vuoden vanhentumisajan pidentymisestä säädetään velan vanhentumisesta annetun lain 11 §:n 3 momentissa.

Eläkelaitoksen vastuu työkyvyttömyyseläkkeestä

Sellaisesta työkyvyttömyyseläkkeestä aiheutuvista kustannuksista, jossa vakuutetun tämän lain ja merimieseläkelain mukaisten työansioden yhteismäärä 76 §:n mukaisen tarkasteluajan kahden viimeisen kalenterivuoden aikana on vähintään 12 566,70 euroa, vastaa kukin eläkelaitos, jonka toimintapiiriin vakuutettu kuului mainittujen kalenterivuosien aikana. Eläkelaitos vastaa kustannuksista samassa suhteessa kuin mikä on kyseisessä eläkelaitoksessa vakuutettujen tämän lain alaisten työansioden osuus vastaavien 3 §:ssä mainittujen eläkelakien mukaisten työansioden, päättyneen työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan ansion sekä 74 §:ssä tarkoitettujen 76 §:n 2 ja 3 momentin mukaisten työ- tai ansiotulojen ja 76 §:n 4—6 momentissa tarkoitettujen työ- tai ansiotulojen yhteismäärästä mainittuina kalenterivuosina.

Eläkelaitoksen vastuu palkattomilta ajoilta karttuneesta eläkkeen osasta

Edellä 74 §:ssä tarkoitetuilta palkattomilta ajoilta karttuneesta eläkkeen osasta vastaa 3 §:ssä mainittujen työeläkelakien mukaista eläketurvaa hoitavat eläkelaitokset yhteisesti eläkelaitoksessa vakuutettujen työansioden mukaisessa suhteessa. Julkisten alojen eläkelain mukaan vakuutettujen työansioden mukaisesta osuudesta vastaavat työansioden mukaisessa suhteessa:

1) Keva sen mukaisesti kuin sen rahoitusvastuusta säädetään Kevasta annetun lain (66/2016) 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa;

2) valtio sen mukaisesti kuin sen rahoitusvastuusta säädetään valtion eläketurvan rahoituksesta annetun lain (67/2016) 1 §:ssä;

3) kirkon eläkerahasto sen mukaisesti kuin sen rahoitusvastuusta säädetään evankelis-luterilaisen kirkon eläketurvan rahoituksesta annetun lain (68/2016) 1 §:ssä;

4) Kansaneläkelaitos sen mukaisesti kuin sen rahoitusvastuusta säädetään Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001) 13 §:ssä.

Eläketurvakeskuksen hakemat perusteet eläkelaitosten mahdolliselle ennakkomaksulle ja lopulliselle maksulle sekä näiden maksujen suoritusajat sisältyvät 183 §:n 2 momentissa mainittuihin kustannustenjakoperusteisiin.

179 §

Eläkelaitoksen vastuu yhteisesti kustannettavista etuuksista

Eläkelaitosten osuus 1 momentin 1, 2 ja 4 kohdan mukaisista vanhuuseläkekuluista, lukuun ottamatta työkyvyttömyyseläkkeen yhteydessä kertasuorituksina maksettujen vanhuuseläkkeiden kuluja, ja 8 kohdan mukaisista kuluista määräytyy yhteisesti kustannettaviin kuluihin tarkoitettujen varojen mukaisessa suhteessa. Eläkelaitoksen osuus 1 momentin 1 kohdan mukaisista työkyvyttömyyseläkekuluista, 1 momentin 2 kohdan mukaisista muista kuin vanhuuseläkekuluista, edellä mainituista 1 momentin 1 ja 2 kohdan mukaisista työkyvyttömyyseläkkeen yhteydessä kertasuorituksina maksettujen vanhuuseläkkeiden kuluista ja 1 momentin 3, 5 ja 10 kohdan mukaisista kuluista määräytyy eläkelaitoksessa vakuutettujen työansioden mukaisessa suhteessa. Eläkelaitosten osuus 1 momentin 6 ja 7 kohdan mukaisista kuluista määräytyy siten kuin 4 momentin nojalla annetuissa laskuperusteissa tarkemmin määritellään. Eläkelaitoksen osuus 1 momentin 9 kohdan mukaisista kuluista määräytyy kuten eläkelaitoksen osuus vastaavista 1 momentin mukaisista yhteisesti kustannettavista kuluista. Määrättäessä eläkelaitoksen osuutta sanotuista mainitun momentin mukaisista kuluista otetaan huomioon myös siirtymämaksu, josta säädetään siirtymämaksusta muutettaessa valtion virastoja, laitoksia tai liikelaitoksia osakeyhtiöiksi annetussa laissa (1341/1992).

182 §

Työttömyysvakuutusrahaston maksu

Työttömyysetuuksien rahoituksesta annetussa laissa (555/1998) tarkoitettu työttömyysvakuutusrahasto maksaa Eläketurvakeskukselle maksun, jolla katetaan työttömyys- ja koulutusajan huomioon ottamisesta aiheutuvaa vastuuta ja kuluja:

3) Kevalle siltä osin kuin se vastaa julkisten alojen eläkelain mukaisesta eläketurvasta Kevasta annetun lain 2 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan;

4) kirkon eläkerahastolle siltä osin kuin se vastaa julkisten alojen eläkelain mukaisesta eläketurvasta evankelis-luterilaisen kirkon eläketurvan rahoituksesta annetun lain 1 §:n mukaan;

5) Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa julkisten alojen eläkelain mukaisesta eläketurvasta Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n mukaan;

Työttömyysvakuutusrahaston tulee maksaa maksu Eläketurvakeskukselle vuosittain kustannustenjakoperusteissa asetetussa määräajassa. Eläketurvakeskus hyvittää maksuna saamansa varat 1 momentissa mainituille eläkelaitoksille vakuutettujen työansioden suhteessa siten, että jaetuista varoista ennen hyvitystä vähennetään 1 momentissa mainittujen eläkelaitosten vastuulla oleva Eläketurvakeskuksen kustannusosuus. Tarkemmat mää-

räykset maksun hyvittämisestä sisältyvät 183 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin kustannustenjakoperusteisiin.

183 §

Kustannusten selvittely

Eläketurvakeskus selvittää kalenterivuositain, miten työeläkelakien toimeenpanosta huolehtivien eläkelaitosten keskinäinen vastuu 174—181 §:ssä tarkoitetuista kustannuksista ja 182 §:ssä tarkoitettu työttömyysvakuutusrahaston maksusta edellisen kalenterivuoden ajalta jakautuu ottaen huomioon, mitä yksityisten alojen eläkelaitokset ja Keva ovat 107 ja 109 §:ssä tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksaneet toisen eläkelaitoksen vastuulla olevaa eläkettä tai muuta etuutta. Tällöin viimeisenä eläkelaitoksena toimineen Kevan osalta selvittelyssä otetaan huomioon, mitä julkisten alojen eläkelain mukaisen eläketurvan rahoituksesta säädetään Kevasta annetussa laissa, valtion eläketurvan rahoituksesta annetussa laissa, evankelis-luterilaisen kirkon eläketurvan rahoituksesta annetussa laissa ja Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:ssä.

184 §

Päätös kustannusten jakamisesta

Eläketurvakeskus antaa 183 §:n 1 momentissa tarkoitetuille eläkelaitoksille päätöksen mainitussa pykälässä tarkoitettujen kustannusten jakamisesta, kuitenkin siten, että Kevalle annettavassa päätöksessä kyseiset kustannukset jaetaan Kevan, valtion, kirkon eläkerahaston ja Kansaneläkelaitoksen kesken niille säädetyn rahoitusvastuun mukaisessa suhteessa. Päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 9 luvussa säädetään.

198 §

Oikeus saada tietoja asian ratkaisemiseksi ja lakisääteisten tehtävien toimeenpanemiseksi

Eläkelaitoksella, Eläketurvakeskuksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada:

1) työnantajalta tai muulta työn teon perusteella korvausta maksavalta, lakisääteistä vakuutusta toimeenpanevalta vakuutus- ja eläkelaitokselta, viranomaiselta ja muulta taholta, johon julkisuuslakia sovelletaan, tiedot, jotka ovat välttämättömiä käsiteltävänä olevan vakuuttamis-, eläke- tai etuusasian ratkaisemista varten tai jotka muuten ovat välttämättömiä tässä tai Eläketurvakeskuksesta annetussa laissa, EU:n sosiaaliturvan perusasetuksessa tai EU:n sosiaaliturvan täytäntöönpanoasetuksessa tai sosiaaliturvasopimuksessa säädettyjen tehtävien toimeenpanossa;

199 §

Eläketurvakeskuksen oikeus saada tietoja valvontaa varten

Eläketurvakeskuksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada työnantajalta, lakisääteistä vakuutusta toimeenpanevalta vakuutus- ja eläkelaitokselta, viranomaiselta ja muulta taholta, johon julkisuuslakia sovelletaan, tiedot, jotka ovat välttämättömiä 186 §:n 1 momentissa säädetyn valvontavelvollisuuden täyttämiseksi. Eläketurvakeskuksella on lisäksi oikeus saada mainittua tarkoitusta

varten veroviranomaisilta joukkotietoina palkkaa tai muuta vastiketta työntekijöille mak- saneiden työnantajien nimet, yritys- ja yhteisötunnukset tai työnantajien henkilötunnuk- set, yhteystiedot ja vuosi-ilmoitukset tai vuosi-ilmoituksia vastaavat tiedot, toimialat sekä tiedot näiden työnantajien työstä maksamista vastikkeista ja niihin liittyvistä työnantaja- suorituksista.

Eläketurvakeskuksella on oikeus saada 1 momentissa tarkoitettut tiedot, vaikka se ei oli- si tietopyynnössään yksilöinyt joukkotietona valvontakäsittelyyn otettavia työnantajia tai vaikka valvontakäsittely ei olisi vielä vireillä. Lisäksi Eläketurvakeskuksella on oikeus saada edellä mainitut joukkotiedot, vaikka verotusta ei olisi vielä vahvistettu. Valvonta- tehtävän täytäntöönpanoa varten Eläketurvakeskuksella on oikeus yhdistää ja käsitellä 1 momentissa tarkoitettuja henkilötietoja. Yhdistettyjä tietoja voidaan säilyttää viisi vuotta kuitenkin enintään valvontakäsittelyn päättymiseen saakka. Yhdistettyjä tietoja ei saa luo- vuttaa edelleen.

Eläketurvakeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä yksilöidyistä tahoista seuraavia tietoja, jotka ovat tarpeel- lisia 186 §:n 1 momentissa säädetyn valvontavelvollisuuden täyttämiseksi:

1) työsuojeluviranomaisilta yhteisellä rakennustyömaalla työskentelevistä pidettäväs- tä luettelosta ilmenevät työntekijän ja työnantajan yksilöintitiedot, tiedot työskentelyn al- kamis- ja päättymispäivistä sekä työnantajan edustajan yhteystiedot;

2) Verohallinnolta yhteisen rakennustyömaan pääurakoitsijan tai muun päätoteuttajan Verohallinnolle toimittamat tiedot yhteisellä rakennustyömaalla työskentelevistä työntekijöistä ja itsenäisistä työnsuorittajista yksilöintitietoineen, tiedot työntekijöiden arvioi- duista työskentelyajoista työmaalla, tiedot työ- tai toimeksiantosuhteiden laadusta, ulko- maisten työntekijöiden vakuuttamista koskevat tiedot, tiedot työnantajista ja vuokrantyön- teittäjistä yksilöinti- ja yhteystietoineen sekä tieto työmaan sijainnista;

3) Verohallinnolta rakentamispalvelujen tilaajan Verohallinnolle toimittamat tiedot urakoitsijoista yksilöinti- ja yhteystietoineen, tiedot urakkasummista, tiedot urakkasopi- musten mukaisista alku- ja loppupäivistä, tiedot toimeksiantojen lajeista sekä tieto työ- maan sijainnista.

Tässä pykälässä tarkoitettuja tietoja saa hakea teknisen käyttöyhteyden avulla tai muu- ten sähköisesti ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty.

205 §

Tietojen antaminen rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi

Eläkelaitoksella ja Eläketurvakeskuksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa rikosten ja väärinkäytösten selvittä- miseksi tämän lain toimeenpanoon perustuvia tietoja ministeriölle, Verohallinnolle ja sel- laiselle lakisääteistä sosiaaliturvajärjestelmää hoitavalle laitokselle tai yhteisölle, jonka hoidettavaksi kuuluvaan sosiaaliturvaetuuteen tämän lain mukaan vakuutettava työsken- tely tai sen mukainen eläke vaikuttaa.

Annettavia tietoja ovat:

- 1) henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot;
- 2) tiedot maksetuista eläkkeistä;
- 3) tiedot työnantajasta, vakuutettavasta työskentelystä ja ansioista; ja
- 4) muut näihin rinnastettavat tiedot, jotka ovat välttämättömiä sosiaaliturvaan kohdis- tuvien rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi tehtävää henkilötietojen yhdistämistä ja muuta kertaluonteista valvontatointa varten.

Eläkelaitoksella ja Eläketurvakeskuksella on oikeus antaa 2 momentissa mainittuja tie- toja salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä esitut-

kinta- ja syyttäjäviranomaiselle siltä osin kuin ne ovat välttämättömiä rikosten selvittämistä ja syytteeseen panoa varten.

206 §

Eläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen oikeus tietojen oma-aloitteiseen luovuttamiseen

Eläkelaitoksella ja Eläketurvakeskuksella on oikeus sen lisäksi, mitä julkisuuslaissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä antaa tämän lain toimeenpanoon perustuvia tietoja seuraavasti:

1) asianomaiselle viranomaiselle ja toimielimelle ne tiedot, jotka ovat välttämättömiä EU:n sosiaaliturvan perusasetuksen tai sosiaaliturvasopimuksen mukaisten tehtävien toimeenpanossa;

2) Verohallinnolle tiedot, jotka ovat välttämättömiä sille ennakkoperintälaissa säädetyn valvontavelvollisuuden täyttämiseksi silloin, kun on aihetta epäillä, että työnantaja ei ole täyttänyt ennakonpidätysvelvollisuuttaan;

3) luottotietotoimintaa harjoittavalle rekisterinpitäjälle sellaiset tiedot työnantajan tähän lakiin perustuvasta ulosottokelpoisesta työeläkevakuutusmaksusaatavasta, jotka luottotietorekisterin pitäjällä lain mukaan on oikeus tallettaa luottotietorekisteriin;

4) työsuojeluviranomaiselle tiedot, jotka ovat sille välttämättömiä tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetussa laissa (1233/2006) tarkoitetun valvontavelvollisuuden täyttämiseksi silloin, kun on aihetta epäillä, että tilaaja ei ole täyttänyt selvitysvelvollisuuttaan tai että tilaajan sopimuspuoli on esittänyt virheellisiä todistuksia eläkevakuuttamisvelvollisuuden täyttämisestä tai eläkevakuutusmaksujen maksamisesta;

5) työttömyysvakuutusrahastolle tiedot, jotka ovat sille välttämättömiä työttömyysetuuksien rahoituksesta annetussa laissa tarkoitetun valvontavelvollisuuden täyttämiseksi silloin, kun on aihetta epäillä, että työnantaja on laiminlyönyt velvollisuuttaan maksaa työttömyysvakuutusmaksuja;

6) Tapaturmavakuutuskeskukselle ja lakisääteistä tapaturmavakuutusta toimeenpanevalla vakuutusyhtiöllä näille laissa säädetyn valvontaan liittyvän tehtävän täyttämiseksi työnantajaa ja vakuutusta koskevat välttämättömät tiedot, jos on syytä epäillä, ettei työnantaja ole täyttänyt lakiin perustuvaa maksu- tai vakuuttamisvelvollisuuttaan.

Edellä 1 momentin 1, 2 ja 4—6 kohdan nojalla saatuja salassa pidettäviä tietoja voidaan antaa edelleen rikosten selvittämistä ja syytteeseenpanoa varten. Tiedot tulee hävittää heti, kun niitä ei tarvita.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017.

Tämän lain 92 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtaa sovelletaan jo 1 päivästä tammikuuta 2016.

Tätä lakia sovelletaan myös sellaisen työeläkevakuutusmaksun määräämiseen ja sellaiseen aiheettomasti maksettuihin työeläkevakuutusmaksuihin, joka perustuu ennen lain voimaantuloa maksettuihin työansioihin. Tämän lain 162 §:ssä tarkoitetun aiheettomasti maksetun työeläkevakuutusmaksun palautus vanhentuu kuitenkin aikaisintaan yhden vuoden kuluttua lain voimaantulosta, jollei kyseinen palautus tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan vanhentuisi tätä ennen.

1247/2016

Helsingissä 21 päivänä joulukuuta 2016

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila